

B U D A P E S T A

Duminica 1 Martiu st. v.
13 Aprilie st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redacțiunea: Strad'a
arborelui verde nr. 12.

Nr. 25.

ANULU XV.
1879.

Pretiulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

S u l t a n i t ī'a.

Comedia în 5 acte.

(Urmare.)

Scen'a VIII.

Traianu singuru.

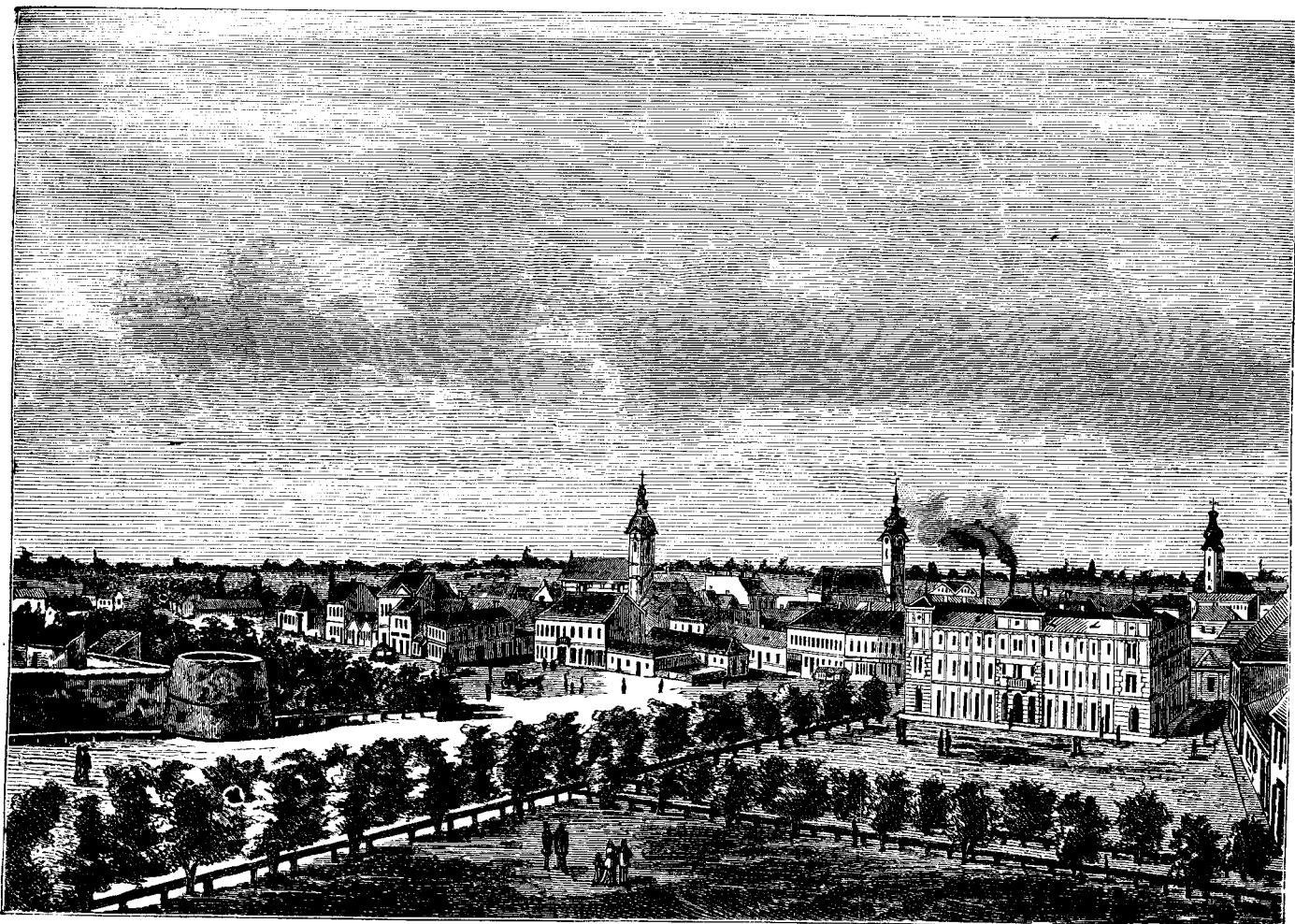
(Pe scena se face întunericu, Traianu intră în costum de gala, pasăsece încetu, privindu cu precauție în tôte părțile.)

Iéta-me-su aice! . . . Singuru singurelu! . . . E tacere, n'audu nimica, decâtua bataia ânimei miele . . .

O! amoru, amoru! În brațele tale unu minutu e mai prețiosu, decâtua unu anu de prosa . . .

Mi-am datu tóta silintă sè am o înfașișiare câtu de simpatica, pentru că femeile considera multu si esteriorul . . . Astfel dara, mi-am cumperatu o perua nouă, si perul meu negru stralucesce că si-al unui june . . . Mi-am pusu dinti noi, sositi numai eri dela Paris; ah! ce dinti scumpi! . . . Si umerul acesta, câtu de escelentu l'am suplinitu cu bumbacu! Croitoriu meu e unu omu istetiu. Mâne i voi platî banii — ce i-am detrasu în lun'a trecuta . . .

Dieu multa zola si cheltuiela! Dar ce n'amu sa-

Seghedinul — cum a fost.

erifică bucuros pentru unu momentu de placere, când n-peptul nostru palpita încă o ânima tinera?... Ce n'asău sacrifică pentru dêns'a, care îmi este chiar atâtă de dragă că tié'ră ce-o adoru?!... .

Dar ce perdu aice timpul însedaru? Acusi vor fi siese ôre. Me dueu sè-mi ocupu locul în feréstă, că sè așteptu acolo sosirea frumosei cosutorese... .

Ce bine, că dn'a Dimbovitianu nu e acasa și că în chioscu nu se afla nimene! Celu puçinu nu me potu teme de compromisiune. Nu este mai urîtu pentru unu barbatu, decâtă déca se compromite... . Eu nici odata n'am patîtu încă asiá... .

Înse, gluma de gluma, dar de asta-data totusi îmi pare cam curioса situațiunea mea. Sè am întelnire cu o femeia în o casa strâna! Si încă eu s'o așteptu la feréstă! Pân'acuma mi se 'ntemplă din contra... .

Dar ce sè facu? Asiá a voită dêns'a. Si cine nu s'ar supune bucuros capriçiu lui unei femei frumoșie?!. . .

Îmi pare că audii niște pasi. Dóra tocmai dêns'a vine... . Hah! cum îmi palpita ânim'a!... . Me dueu, grabescu sè-mi ocupu locul, căci audu pasii ei... . Ah! ce mersu usioru si plinu de grăcia! (Iese.)

Scen'a IX.

Flusturanu singuru.

Me aflu în pozițiunea corabierului, carele în sfîrșitu sosesce la malul dorită! Dupa atâta viscole produse de creditorii mei, iéta am ajunsu si eu la malul de unde îmi suride o linise de multu cautata! În fine o sè gasescu si eu o partia buna, care sè me scape de tôte neplacerile... .

Me 'nsoru... . Adeca m'oiu însorá, de cumva partia va fi corespundetore așteptărilor mele. La din contra nu. Caci ce este însorătionea fără o partia buna? Ulu stomachu flamêndu ce n'are ce mâncá. Poes'ia trece, si pros'a i cuprinde locul. Cu răbdări pragite nu ne putemu saturá, cu atâtă mai puçinu putemu sè platim pe creditorii nostrii... .

E bine, sórtea mea se va decide acusi. Îndata va sosi momentul, în care pentru prim'a óra voi vedé pe aceea, de a cărei punga va fi legata esistintă mea.

Ânim'a mea bate mai ferbinte decâtă de altădata, dar nu de dorul ei, ci de curiositatea sè aflu, că óre fi-mi va dêns'a o partia buna séu ba? Sub impresiunea acestei framântări am vinitu aice.

Déca îmi va corespunde, haide dà, me sacrificiu, o ieu de muiere; dar în casul contrarui i voiu dice „sânetate buna“ si m'oiu duce p'aci 'ncolo.

Înse cum me voiu puté convinge? Cum? Că la celelalte ocasiuni de pân'acuma. Si, pe onórea mea, încă nici odata nu m'am însielatu... . Oh! eu am unu nasu eselentu!... .

Dar iéta, par' că audu ceva mișcare în feréstă!... . (Traianu se ivesce de dupa perdé'u a ferestei.) Dêns'a e acolo... . Me aștepta... . Sè ne începemu rolul!... . Dómne ajuta! (Se apropia încetu de feréstă.)

Scen'a X.

Flusturanu si Traianu, (ambii vorbescu în tonu săiptitoru.)

Flusturanu : Bon soir! (Pausa.) Bon soir! (Iéra-si pauza.) (La o parte.) Iéta cătu de bine îsi jóca rolul de indignata! Nici nu-mi respunde. E bine, si eu voiur umrá conformu instrucțiunii primite! (Lui.) Pardon! Recunoseu gresié'lă mea, si nu-mi remâne decâtă sè-mi ceru scusele. Eu cugetam, că voiu gasi aice pe dn'a Dimbovitianu, pe care am onórea s'o cunoscu.

Traianu : (La o parte.) Femei'a acéstă de buna séma cugeta, că nu sâm eu, si — că sè nu se compromita — nascoei iute o minciuna! Ce is'etme! Se vede că e dela Paris.

Flusturanu : Dar fiindu că deja am comisă greșiel'a, permite-mi s'o reparez, spunându-ve cine sâm.

Traianu : (La o parte.) Ce şirefia! Voindu sè se feréscă si de umbr'a unei compromisiuni, ea de sigură îmi va spune unu nume falsu, că sè nici nu-mi tréca prin minte cine e dêns'a. Sermâna! Caută s'o scotu din perplesitatea acéstă! (Lui.) E de prisos sè-mi spuni numele. Sciu cine esti.

Flusturanu : Scii? (La o parte.) Întocmai cum mi-s'a profetită! Iéta că a si devenită mai blânda. Acuma la rôndul meu, haid' sè usezu dara de momentul binevenită, si sè-i trêntescu o declarațiune de amoru! (Lui.) Asiá dara grabescu a-ti descoperi, că eu nu pentru dn'a Dimbovitianu am vinitu aice, ci pentru dta, pentru tine.

Traianu : Pentru mine? Îti multîamesen. Dar pentru ce ti-ai facută acesta incomoditate? N'amu fi pututu noi conveni mai usioru si mai negenati aiure? În locu mai siguru? De exemplu la mine?

Flusturanu : (La o parte.) Poftim, respunde-i acuma, déca poti! Par că eu asiu fi chiamat' aice, si nu dela dêns'a mi-ar fi venită avisul că o voi gasi în locul acestă. Dar totusi cauta sè-i dicu ceva. (Lui.) În adeveru, prim'a nostra convenire se face în niște circumstante fórte curiose; dar alegerea locului n'a atîrnat tocmai dela vointă mea. (La o parte.) Cugetu că destul de finu i-am datu sè 'ntieléga.

Traianu : Nu? De sigură óresi-cari considerațiuni delicate te-au împedecat. La respectezu. Si tocmai pentru acesta am vinitu si en aice, unde m'ni chiamat.

Flusturanu : (La o parte.) Unde o-am chiamat? Astă me 'ntrece în minciuni! Me temu, că nu este o partia buna. Dar déca calcă pe terenul minciunilor, haid' sè-mi încercu si eu debile puteri! E timpul sè intru în meritul declarațiunii de amoru! (Lui.) Îti multîamescu! Momentul acesta e celu mai fericit din tôte căte am avutu cândva.

Traianu : (Întrerumpêndu-l.) Aceste cuvinte candide me facu sè rosescu. Atâtă indulgintă si grăcia eu nu meritu.

Flusturanu : (La o parte.) Vom vedé mai târdiu. Traianu : Asiá vorbescu de frumosu, par că esti unu ângeru... .

Flusturanu : (La o parte.) Eu ângeru? Astă încă nimene nu mi-a dis'o. (Lui.) Déca eu sâm ângeru, ce esti atunce tu? Ulu... unu... unu... archangelu... . Mai multu!... . Unu semi-dieu!... . Mai multu! Unu Dumnedie!... . Mai multu... . (La o parte.) Dar mai sus nu potu licită.

(Va urmá.)

IOSIFU VULCANU.

Pe unu album.

Il n'ya de réel, que la mort.

Desíeră omenire!... copilu, betrânu séu june,
În capul teu luptu vecinu totu fantasi nebune;
Tu fugi numai spre visuri a vietii ani în şiru,
Si 'n urm'a lor nu afli decâtă unu suveniru!... .
Copilu, dilele-ti sbóra că fluturul pe flóre;
Omú, esti orbitu de auru, de-amoru séu de splendóre;
Betrânu chiar, privesci dulce cu ochii plini de céția
Trecutul ce-ti aprinde vr'unu visu iubitul din vietă,
Si astfel beatu de visuri te credi în paradisul,
Pân' ce mormântul stinge întrregul vietii visu!... .

PETRU V. GRIGORIU.

Maritata si totusi fără barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —
(Urmare.)

Ea vedea naintea ei unu barbatu frumosu, arsu de arsita sôrelui, acârui aparițione nobila numai unul o întrecea; iéra elu vedea o dama tinera si frumosa cu perul auriu si ochii de zafiru.

Pe buzele colonelului jocă unu surisu de îndes-tulire:

— Fiic'a mea!

— Fatal meu!

Elu o îmbragisî și sarută fruntea, si ântâia con-venire remasă fără scene si eschiamări.

Paulina ocupă locu pe unu scaun, buzele ei tremurau, ânim'a ei era pră plina, si nu-si putea află cuvinete.

— Carlscourt ti-a datu epistol'a mea?

Lucru curiosu! Toemai acestu nume sè fia primul cuvînt adresat ei!

— Da, si aceea a fost o suprindere mare si pla-cuta pentru mine; un'a însé mi-pară reu, că nu mi-ai împartășit de multu acést'a.

— Si ce ar fi folositu?

— Mam'a mea acuma nu s'ar află în cas'a nebu-nilor.

— Fost-ai fórte suprinsa când ai aflatu nu-me ei?

„Nu, si totusi nici odata nu asiū fi pututu presu-pune. În adeveru puçinu am si vedînt'o, dara o iubiam fórte. Si apoi a cugetă, că Sir Hugo a sciutu tóte în totu timpul . . .

— Tratatu-a elu reu óre când cu tine?

— N'a cuteszatu sè faca ast'a; numai odata a voitu sè me constrîngă, însé i-am nimicitu planul.

Faç'a ei se întunecă, fapt'a aceea a aruncat u-umbra peste întréga viéti'a ei.

— Pentru ce nu mi-ai scrisu despre acést'a?

— Pentru că nu mi-ai fi pututu ajută de fel.

— Asiā dara elu a voitu se te constrîngă la vr'o casatoría?

— Dupa fratele lui Guido?

— Da.

— Si n'ai simfîtu nici o interesare pentru elu?

— Îl uriam, si de o mîe de ori mai bucuros asiū fi murit, decât'u sè-l fi însocîtu la altaru.

Elu o privi cu unu surisu seriosu.

— Si ur'a aceea estinde-se si asupra lui Guido?

Ea se aprinse.

— N'am nici o cauza sè urescu pe Mr. Carls-court; elu mi-a facutu cândva unu serviciu, ce puçini aru fi fost în stare a-l face.

— Asiā dara, precum ai fost de suprinsa, asiā te-ai si bucuratu, revedîndu-l?

— În adeveru am fost fórte suprinsa, pentru că-l credeam mortu. Scirea despre mórtea lui era anunçiata de unu jurnal americanu, ce mi l'ai tra-misuu.

— În adeveru e o minune, că dênsul a remasu în viéti'a. Vulneratu din crestetu pâna 'n tâlpi, elu cadiu pe câmpul de onore, si când îl aflatu în ospitalu aprópe de mórte, descoperî si pe lantîul orologîului seu unu me-daiion cu fotografî'a ta, ceea ce spunea, că elu e unu compatriotu.

— Fotograff'a mea? De unde a ajunsu aceea la elu? Eu nu i-am dat'o.

— Elu si-o anectă, nainte de plecarea sa din An-glia, dintr'unu album. Elu e unu barbatu bravu si

amabilu, carele cu pericolul vietii sale mi-a scapatu viéti'a, pentru ce îl si iubescu că pe unu fiu al meu.

— Povestesce-mi întîmplarea, tata!

Voceea ei era caracteristica de móle si tremurânda, ea-si plecă faç'a pe unerul lui, în ânim'a ei se ma-nifestau niște simțieminte dulci.

Colonelul era elocinte în laudele favoritului seu, si i enară bravurele lui, apoi i vorbì despre sim-temintele lui nobile, despre geniul seu si despre carac-terul seu barbatescu, cum si-a coresu gresielile tre-cutului.

— Dar sè curmămu convorbirea despre Carls-court, spune-mi ceva despre tine?

Ea surise amaru.

— Acést'a ar fi o tema nendestulitóre; eu sâm o dama moderna, acârei esistință fără scopu se abate fórte de viéti'a acum îndegetata.

— Esti logodita cu marquisul de Heatherland?

— Am fost; însé logodn'a s'a desfacutu.

— Desfacutu? si de când?

— De ieri.

— Iubitu-ai pe lordul Heatherland? Tóta lumea îl lauda.

— Nu se pote destul laudá, însé eu nu l'am iu-bitu, si nu scîu, déca sâm capabila sè iubescu. Profana, egoista si ambițiosa, sâm nedémna a fi soc'a unui bar-batu bunu. Nu voiescu sè me marită, si déca vom aflu pe mam'a, vom parasi Londr'a si vom trai óre unde retrasi în liniște.

Voceea i tremură. Ea nu e capabila de iubire, si totusi sciea, că a iubit u pe Guido Carlscourt din diu'a acea, când s'a apropiat u curtenire Ralf Fane de ea.

— Si cum cugeti sè affi pe mam'a? — întrebă ea dupa pauza.

— Voiu concrede ast'a poliției de Scotland Yard; scîu tu ceva despre ea?

— Nu credu; Mathilda mi-a spusu odata, că ea ar fi în Cheswik séu pregiurime.

— Aceşt'a ar fi unu punctu de mâncare. Dar puté-va viitorul sè compenseze în câtva durerile tre-cutului?

— Sè sperămu, tata; amorul nostru va reuși a o ferici. Nu cumva însé va puté Sir Hugo sè-ti atace casatorî'a?

— Nici odata; validitatea ei este fără tóta îndo-iel'a. Voiu încunoscîntă îndata poliț'a si voiu așteptă aici în pace resultatul. Poti tu sè me cercedi mai desu, fără d'a fi observata?

— Sâm stapâna peste vointă'a mea, si voiu veni în tóta diu'a la acést'a óra. Acum însé e timpul sè plecă.

Elu o petrecu pâna la usiă.

Si când ea își trase velul, Mr. Carlscourt veni pe trepte în sus; o salută în tacere si întră la ami-cul seu.

Paulina aflu famili'a la al doile dejunu si rentor-narea lui Guido formă tem'a conversării.

— Asiū voi sè sciu scrie-va elu cărti? — întrebă Mr. Chalis, — elu a rapit liniscea tuturor damelor. Eri îl admiră Lady Edith Clive, iér astadi Miss Charteris.

— Iéta că vine Miss Lisle, sè audînu ce dice ea? Sustîni si dta, că si dsior'a Mathilda, că Guido Carlscourt e celu mai frumosu barbatu în Londra?

— Dieu, Mr. Challis, eu n'am meditatu încă despre ast'a, si o astfel de problema momentuosa trebue bine studiata.

(Va urmă.)

S A L O N

Calindarul septemânei.

Duminică	113	G. Sfintele Pasci, c. ma Maria Eg.
Luni	214	Lunia Pascilor, c. p. Tit., s. m. Polic.
Martie	315	Martia Pascilor, c. p. Nicita.
Mercuri	416	cc. pp. Iosif Poet., Platon, Teon.
Joi	517	ss. mm. Teodul, Agatopod, Claudiu.
Vineri	618	s. p. Eutichiu, c. Platonida.
Sambătă	719	c. p. Georgiu Mel., s. m. Caliopiu.

Escursiunea deputatilor.

I.

Pe vaporul „Minerva“, spre Titel, 6 aprile.

Frate redactoru!

Ti-am promis pentru „Familia“ niște schităe despre expedițiunea noastră pe Dunare și pe Tisa. Iată dăra aceste șire aruncate în pripa pe hărtia; întrebuițiează-le, cum vei află cu cale!

Ieri, în 5 aprile, la orele 12 și jumetate din ăi, o societate de 56 ănsi, parte esmisi ai regimului, parte ămeni de specialitate că trimisii ai Societății inginerilor, parte deputati dietali, pleceram din Budapesta cu vaporul „Minerva“ al societății navigațiunii pe Dunare, sub conducerea capitanului Lorberer, unu omu fără complexan, care satisfacerea cu cea mai mare atenție dorințele tuturor caletorilor.

Scopul escursiunii, său mai bine disu al expedițiunii noastre, este în primă linia visitarea orașului inundat Seghedin, în a două — studirea Dunarei și a Tisei, și anume esaminarea planurilor de regulare, cari la ambele aceste fluvii parte s'au și pusu în lucrare, parte au să se pună de acuma înainte. Regularea aceasta e de nalta importanță, căci menita să scutese de repetițile esundări pe locuitorii din aceste parti, are să le produca mari folosé materiale.

Iată caușa, pentru care facem pe apa acăsta escursiune, și finca mai ântâiu pe Dunare pâna la Titel, d'acolo pe Tisa la Seghedin. Astfel, inițiatii și de ămenii de specialitate, avem ocasiunile cele mai bune spre a cunoaște terenul și d'a ne formă o judecata basată pe esperinție.

Timpul ni era, asiā eri câtu și astădi, fără nefavoritoru; ploia în continuu. Cu tōte aceste, îndată ce sosim la vr'unu locu mai însemnatu, toti eșim și ne urcăm pe acoperisul (Verdeck) vaporului, și ascultăm indicațiunile cunoscatorilor.

Ieșindu din Budapesta, deja la începutul insulei Cepel, dă protoingeneru al ministeriului de comunicațiune, Bodoki, carele avea la dispoziție tōte mapele și planurile, ni-a datu desluciri de cauzele inundării, careia i este espusa Budapesta; ier când sosiram la Erci, ni-a arătat insulă ce se află în mijlocul Dunarii, unde ghiatia se împedeca să ceea ce vine mai tardiu, neputându curge, se astiedea sub cea gasita acolo, și astfel ghiatia totu îngroșiându-se, ajunge pâna 'n fundu, acă pune stavila curgerii apei și cauză apoi esundare. Casul acesta a obvinitu în 1876, când Budapesta și giurul ei abia scapa de prepastia.

La Fais înainte cu 25—30 de ani Dunarea formă unu ăngihiu mare, înse harnică pretorului din timpul acela a regulat cursul apei, i-a facutu unu patu nou; astădi acolo cursul e dreptu, ier patul vechia — care caușă asiā multe esundări — e deja mai de totu uscatu și în multe locuri semenat cu bucate.

În joi de Fais nu gasiramu vr'unu punctu mai interesantu, și caletoriști se continuă fără vr'o impresiune mai însemnată. Dar de odată ni se anunță, că s'au ivit u niste năi cu soldati. Ieșiramu. Erau restul regimentului „Este“, care — rentorecendu-se din Bosnia — astădi are să sosescă în Budapesta.

Îndată intră vietă în societate. Salutaramu cu entuziasm pe bravii soldati, cari atâtă de escelentă și sub atâtă suferință grele și-au facutu datoria. Ei ne salutara asemene, apoi vaporele se perdura în deparțare.

Dar încheiu si eu acăsta serios, căci acușu ne vom opri, și de-acolo ti-o voi speda.

II.

Titel, 6 aprile.

Se întielege, că vederea ostasilor cari se întorceau din Bosniă, a stîrnită în membrii societății compuse de diverse colori politice, diverse impresiuni și expresiuni. Dar fiindu că tocmai ne aflam la dejun, unde vinurile esclente a doi deputati emulau pentru triumfu, disputele și glumele politice se curmăra în curându.

Eșiramu pe acoperisul, și prospectul frumosu stinse și cele din urma divergintie de partidă. Toti eram de o parere, și admiram regiunea pitorescă.

Treceam pe la Camenită, proprietatea contelui Guido Karácsonyi, și Petruvaradin, care a avutu unu rolă atâtă de mare în 1848/9. Ambele niște puncte din cele mai frumose pe totu cursul Dunarei. Cu atâtă mai mare paguba, că nu dispunu de timpu, că macaru să le potu schiță.

Dar Petruvaradinul în unul dintre noi a deșteptat și niște suveniri personale. Deputatul Teodor Gerghelyi ni-a arătat ferestă a siese, unde densus începându din 1865 a petrecutu 3 ani de dile.

La Novi Sad ne opriramu numai pe câteva minute, pentru că raportorii diuarelor să-si poată spări serisorile și depesiele. Usai de acele mominte, spre a-ti tramite si eu epistolă trecuta.

Novisadul are o situație fără romantica. Esc. Sa patriarcul Ivașcoviciu, privindu din ferestrele palatului seu, pote să mediteze cu placere despre timpul când încă era prelat român.

La diece ore sosiramu la punctul unde Tisa se verșă în Dunare. De aice pâna la Titel, mai este încă departare de o óra și jumetate. Priviramu în gîru de noi. Unu tablou imposant se prezintă vederilor noastre. Câtu zariam cu ochii, era totu apa, nu vedeam decât cerul și apă, par că ne aflam în mijlocul unei mări. Numai salcile, cari ici colo își scoateau capetele, ni faceau atenți, că totusi nu suntemu pe mare, ci numai pe suprafață unui teritoriu inundat.

Sau si pornită criticele din tōte părțile, că regularea Tisei a fost greșita, că cursul apei s'a pră strinsu la olalta, că tajaturile nu s'au facutu bine, și alte multe de aceste. Si în adeveru, în regularea Tisei trebuie să se facă mari reforme.

Dar ierăsi cauta să-mi încheiu epistolă. Iată se vede Titel. Acolo ne vom opri pe jumetate de óra, și ne vom dă jos că să vizităm orașul, unde s'a alesu totu-de-una Politu.

UNU DEPUTATU.

Frondie risipite.

Viena 8 aprile.

Dómna X. móre.

La îngropaciunea ei mulți obsérva, că lipsesc domnă Y.

La prim'a convenire dn'a Y. fu întrebata, că de ce nu a luat si dêns'a parte la îngropaciunea amiciei sale?

— Trebuie să scăi, — respunse dêns'a, — că eu sun din o casa mai înalta, decât cum a fost repausat'a; si precum ea a trebuitu să-mi facă mie ântâiu visita, astă am voit si acum, că ea să vina ântâiu la îngropaciunea mea — si atunci m'asău fi dusu si eu la a ei.

*

La o serata splondida în palatul contesei L. se află o societate distinsă din ambele secole.

Venind vorbă de moda, unu cavaleru întreba pe damicel'a A., că de ce se opunu dênselor astă tare introducerii crinolinei?

— Nu gândi, domnul meu, — dise ea, — că noi ne opunem cu seriositate. Noi numai necajim pe madame „Moda“ si scăi dta bine că „totu ce se iubesc, se hîrtiaesc (necajesce)“ (Alles was sich liebt, neckt sich.)

*

Astădi în Viena pretotindenea se vorbesce despre nunt'a de argintu ce se va serbă în 24 aprile a. c.

Despre acestu actu însemnatu scăe si damicel'a N. Dar dênsa totusi întreba pe mum'a ei:

— Mama draga, spune-mi, câti ani sunt decând a luat împaratul pe împaratul de nevăsta?

*

În fine si o întrebare.

Care calindaru convine mai bine secului frumosu, celu Iulian sau celu Grigorian?

De si celu din urma e mai modernu decât celu Iulian, aici totusi secul frumosu nu se supune celu modernu din simpl'a cauza, că aceasta e cu 10 minute 48 secunde mai micu decât celu Iulian, si déca ar socoti dupa celu mai micu (Grigorian) atunci ar îmbeatrâni mai cu graba.

EMILIAN.

Din Maramuresiu.

(Semne rele, investigație, o datina în dumineacă Florilor.)

Valeni 6 aprile.

„Când se surupa délurile, nu va fi bine în lume“, — diceu betrâni. În Maramuresiu de unu anu încocé atât ploii si timpuri rele au umblatu, si atât esundări si grindini au fost, cătu au putredîtu pamîntul.

La vederea acestora apoi cei mâncați de reu si pascuti de necasuri, diceu: „Acesta totu sunt meresine (semne) rele; va fi fômete, ori vor cadé pe noi alte greutăți, resboiu sau alta pedepsa a lui Dumnedie.

Astă mai spunu betrâni, că déca umbla pré multi „domni“ pe la sate, încă nu-i semnu bunu. Dar în septembrie trecute „domnii“ au umblatu prin totu Maramuresiu...

La 24 martie la noi s'a tînute o investigație, adeca cercetare criminala, pentru că valenani au cutesat a se rugă si cătra comitele supremu, că să facă a nu înschiintă pe Maj. Sa altcum decât cum e voint'a nostra, — pentru că ei au spus, că cele însirate în petiție cătra tronu a Maramuresienilor, n'au esită din capul românilor, accentuându că nimene să nu-si facă scara din noi.

Pôte că protestul nostru i-a calcatu pe ișlicu, căci cu dôue dile înainte de diu'a numita, câtiva valenani de frunte subscrisi la contra-protestele nostre au fost chiamati ierăsi în biserică si instruati să facă marturisiri sucite, dupa parerea mea în adeveru criminală.

Învestigatorii respindindu-se ântâiu faim'a, că noi vom fi supusi la cercetare criminală, au si venit cu terore mare, si facându cercetare, au capetatu câteva marturisiri — înainte pregarite — în favorul lor, apoi s'au dusu ierăsi, lasându în urm'a lor faim'a, că protestatorii dela noi vor fi dusi la Casiovia. Cu tóte aceste înse majoritatea sustinea adeverul.

Nu si-ari fi ajunsu înse nici decât scopul, de cumva între investigatori n'ar fi fost esmisu si o autoritate biserică. E dureros, că cu acea ocasiune amu pututu audî mai multi chiar dela unu român, o declarație antinațională, care me dore să spunu aice . . .

Dar să revenim la altele! Tocmai adi e dumineacă Florilor, său cum i dice pe la noi: „staulele florilor.“ Credu că va fi interesantu să însemnu, ce datina domnește la noi în diu'a acést'a.

În tóte familiele se coeu atât pâni de grâu, căti membrii are famili'a; dar pânilor nu sunt de o forma, ci marimea lor variază conformu etății membrilor din familia.

Acesta pâni se împletește din aluatul de grâu cu multa grigia si pe de-asupra se înfrumsetează cu cununi, cruci ori alte figuri totu din aluatul.

Se gatesce totu astă si o pâne mare pentru toti, cari apoi o mâncă la olalta.

Pânilor aceste se numesc „flori.“

T. MARGINEANU.

Óue roșie.

Unu tineru, carele tomai voiă să se însore, nu de multu se duse la fîtoreea-i sócra, si acolo vorbi astfel în presint'a miresei sale:

— Vreau să ne cununăm la 11 ore, vreau că la cunun'a nostra să fia musica buna, vreau că dupa cununia să caletorim la Paris.

— Că multe vré fîtorul teu barbatu, — observă sócr'a ficei sale, dupa ce elu se departă.

— Dă-i pace, — respunse ficea suridîndu, — acumă si-a manifestat dênsul — voint'a cea din urma!

*

A. Audi ce scriu dîuarele, că în Budapesta s'a înființiat o societate de tineri, cari au decisu să ieie de sociă numai fete dela Seghedin?

B. Luá-le-ar dieu, de cumva Tisa ar fi esundat asupra Seghedinului banchote si nu apa.

*

— Pentru ce nu te însori? — întrebă o dama înaintata de unu tineru.

— De ce să me 'nsoru? Sum sănetosu si n'am datorii! — respunse acela.

*

Între amoresati:

— Te asiguru, draga, că acést'a să a îprimatu.

— Dar nu să a îprimatu; să vedem, Mari, tu pote faci deosebire între a îprimă si a publică.

— Să încă mare, — respunse tiner'a.

Ea se opresce unu momentu, apoi adauga roșindu:

— Tu poti pré bine să-mi îprimedi unu sarutat pe buzele mele... dar n'ai dreptul de a-l publică.

*

Într'unu salonu se dicea, vorbindu-se de unu domnul ce eșise dintr'o casa de sanetate:

— A fost bagatu acolo dreptu nebunu, fiindu că nu încetă a vorbi de reu de dn'a X.

— Oh! atunci dîse dn'a G., — trebuie să-l bagă înderetu mai multu de câtu ori când, căci este mai nebunu decât mai nainte: a începutu a o vorbi de bine!

*

Serbatori fericite!

Seghedinul — cum a fost.

Acuma când esundarea grozava dela Seghedin a stîrniu compatimirea generală pentru nenorocitele victime, va fi interesantu să schităm ce a fost Seghedinul înainte de catastrofa aceasta.

Situat în mijlocul unei câmpii roditore, pe sîul celu mare al Ungariei, la împreunarea rîurilor Muresiu și Tisa, și avîndu unu hotar aproape la 17 mile evadrate, Seghedinul, a fost după Budapesta orasul celu mai mare în Ungaria.

Că orasul propriu ungurescu, se poate dîce, că Seghedinul a ocupat locul de frunte, pentru că Budapesta nu se poate numeră între orasiele unguresci, iér Dobritinul și Hód-Mezó-Vásárhely, cari emulau cu Seghedinul, sănăt cu cevași mai mici decât cum a fost acesta.

Numerul locuitorilor sei se urcă la 70,000, iér al caselor la 7500. Cei mai mulți se ocupau de agricultura, dar ramul industriașu încă era bine reprezentat, iér comerțul în timpul din urma luase unu sboru frumosu, căci afara de cele dône fluvii navigabile, tocmai la Seghedin se creștează dône căi ferate, ceea a societății austriace și cea numita Alföld-Fiume; va să dica, pe apa în trei direcții, iér pe calea ferata în patru, putea să comunice comercial de acolo.

Acesta buna situație norocosa își si produse rezultatul. Orasul se înfrumuseță din ce în ce mai tare, și acolo unde mai de multu se aflau niște bâlti se aredeică unu orasul nou, cea mai frumoasa parte a Seghedinului, ceea ce înfățișează și ilustraținea din urmă prezintă.

Așă a fost Seghedinul. Dar cum va fi?

Cronică lumei.

Garibaldi a sosită în Roma! Aceasta e faptul cel mai însemnatu al dilelor trecute. Causă pentru care elu si-a parasită eremitagiul din Caprera, este, că să ieie parte la desbaterile camerei cu ocazia unei interpellări relative la niște turburări politice din provincia. Înse cei inițiați susținu, că adeverată causa a mergerii lui Garibaldi la Roma, este, că să-si deje concursul la formarea unei lige greco-italiane. Activitatea acestei lige s'ar îndreptă și în contra monarhiei noastre; și anume se dîce, că scopul ei ar fi luarea Trentinului și Triestului. Guvernul italianu s'a si nisuită să înduplice pe betrâmul erou d'a remână acasa, dar n'a reesită. Garibaldi, sosită la Roma, a fost primitu cu entuziasm, și a stîrniu compatimire, căci este suférindu. Il dôre piciorul, de aceea fu transportat la locuința sa în lectica. Regele a trimisă la elu pe unul din ministrii, apoi îl înschiință, că va merge în sensu a-l vedé. Toamna acuma vînă scirea, care spune, că regale a si fost la Garibaldi și a petrecut la elu o óra.

Noutatea cea mai prășpetă este crisia în Egiptu. Precum se scie, vice-regele din Egiptu, din cauza risipelor sale grozave, a fost pusu sub curatela. Puterile străine, Francia și Anglia, adeca au declarat, că i vor dă unu împrumutu, însă numai cu condiția unea-

déca vice-regele va admite, că finanțele tieri sale se făia conduse de doi ministri străini, și anume de unu francesu și englesu. Bietul chedivu, ajunsu în cornu de capra, a primitu condiția. Iéta înse, că dilele trecute elu a declarat simplu și netedu ministrilor străini, că — nu mai are necesitate de serviciul lor, va să dica li-a datu dimisiunea. Acăta insultă a facutu mare sensație si la Paris si la Londra, și în ambele locuri se pregatesc la acțiune comună. Asíă dara ne aflămu în ajunul unui nou resboiu eventualu.

Ocupația mieșă a Rumeliei se pare a fi decisă. Diuariele anunță, că nefericitul de turcu în urma s'a învoită și dênsul la acăta mesura propusa de puterile mari.

Unu toastu al contelui Károlyi, ambasadoru al Austro-Ungariei în Londra, pronunciatu cu ocazia unei festivități, face mare sensație. În acestu toastu s'a accentuat armonia și amicizia între Austro-Ungaria și Englîteră, ceea ce acuma când Englîteră în Europa și Asia are atâtă interesopuse ale Rusiei, e de mare însemnat. Toastul se consideră că unu respunsu la cela rostitu în Petersburg de ambasadorul germânu, carele accentuă bună relație a domnitorilor Vilelmu și Aleandru.

Contele Byland-Reidt, ministrul comunu de resboiu al Austro-Ungariei, se va retrage. Se dîce, că br. Edelsheim-Gyulay ar urmă în locul lui; dar încă nu se scie positivu.

Senatul francesu a votat 300,000 pentru transportarea acasa a comandanților agrăziati. Senatul si-a amânatu sădintele pâna la 8 maiu, cameră pâna la 15.

În Spania s'au începutu mișcările electorale. Alegatorii din cercul Valencia anunță, că dênsii numai cu acea condiție vor vota pentru ori care candidat, de cumva acela va depune 60,000 reali, că garanția, că își va tîmă programă.

Alegerile în România se vor face în a două jumătate a lunei curente.

Literatura și arti

Biblioteca poporului română, din care la București a eșită broșura primă, cuprindîndu o alegere din cele mai frumoase balade poporale, o alegere din scrierile lui Dositeiu, Vacarescu, Conachi, Beldiman etc., și care costă numai 50 bani, nu trece de fel.

Din Sibiu primim u avisul, că serată musicală, data de reunurile musicale, germâna, româna și magiara, de acolo, în folosul nenorocitorilor dela Seghedin a reesită forte bine.

O stea nouă s'a ivită în lumea musicală, și anume o cântăreță portugesa, Laura Zaguri. Diuariele din Berlin și din Petersburg scriu despre ea cu entuziasmu, și dicu, că va întrece și pe Adelina Patti.

Fetea aerului. Sub titlul acesta s'a reprezentat de curând în teatrul celu mare din București o feerie, care a facutu mare efectu și a întrunitu unu publicu numerosu. Reprezentația a durat pâna la o óra și jumătate.

Cartea nouă de Michelet. Soția lui Michelet va publica dilele acestei prime colecții din scrisorile de caracteru privatu ale barbatului seu. Titlul tomului primu va fi „Banchetul“, și va fi împartită în dône.

Ristori în Viena. Între óspetii cari vor merge la Viena să asiste la ceremoniile nuntii de argintu, se va află și celebră Adelaida Ristori. Afara de dênsa, și alti artisti renumiți se vor întruni acolo cu ocazia unea.

La Táborszky și Parsch în Budapesta a aparutu

cântecelor mai placute din piesă : „Bácskai reservisták“ de Varga János. Între cele patru cântece, una e românescă, dar — firescă — cu teatru unguresc. Pretul 80 cr.

Cărți noi: „Tratatul de Berlin si opera camerilor de revisuire“, de Em. M. Porumbaru, București. — „Agricultură la Români“, de P. S. Aurelianu, București. — „Cioocoii vechi si cioocoii noi“, conferința tînuta la Ateneu, de dl G. Marianu, București. — „Anatomia descriptiva“, de N. Crețulescu, vol. I cuprindîndu : osteologă, artrologă si miologă, București. — „Manualu de explicarea învățăturelor moralo-evangelice“, de M. N. Pacu, Galați. — „Pe malul gârlei“, comedie în unu actu de Ascanio, București.

Diuarie nouă: „Infernul“, făea umoristică — fără umor, la Galați. — „Vocea Carpatior“, diuarie politică, odată pe septembra, la Pétri.

Biserica și școala.

Instalarea noului episcopu de Oradea-mare se va face la 24 aprilie, adică toamna cu ocazia nuntii de argintu a Maj. Lor.

Noul episcopu al Gherlei, Pr. SSa Ioan Szabó, dîlele acestea va merge la Viena că să facă jurămîntul înăudiat. Mutarea sa la resedintă va urmă cam pe la Rosale.

Unu nou dr. în drepturi română. Din Cernauti se scrie, că dl Samuil Isopescul la 31 martie a obținut la universitatea de acolo diploma de dr. în drepturi.

La Hîrsiova în Dobrogea la 10/22 l. tr. s'a deschis cu pompa și bucuria mare o școală de fete. Înstrucția publică, de să înceată, se respîndese totu mai tare în nouă provincia română. De curînd ierăși s'au deschis două școli, la Topal și la Grăpa Cio-banului.

Episcopu nou. Senatul și cameră Română au alesu episcopu al eparchiei Husilor pe parintele Calinicu Ploiesteanu.

Societăți și institute.

Museul naționalu din București a primitu dîlele trecute din Africa unu daru interesant și preiosu, care constă din o colecție de anticități egipciene, chineze, precum și din niște obiecte pentru istoria naturală. Daruitorul e dl dr. G. M. Caradja din Cairo.

La Tulcea în Dobrogea s'a înființat o societate pentru învățătură poporului. Scopul ei este 1) a veni în ajutorul școlelor române întreținute de statu său comună, 2) a ajută prin mijloce banesci pe studentii de ambele școli săraci dar diligenti, procurându-le vestimente, cărti didactice și alte obiecte necesarie, 3) a înființat școli profesionale.

Clubul studentilor din Iasi a tînuit la 5/17 l. tr. a patra aniversara. Cu acăsta ocazie s'a rostitu unu discursu și s'a tînuit o disertație științifică.

În Pétra, România, s'a înființat o societate cu scopul de a ajută pe săraci, pe copiii lipsiti de mijloce la învățătura și a înființat școli profesionale pentru baiati și fete. Acăsta folositore societate are deja unu capitalu, care reprezinta unu venit uanual de peste 600 lei, deosebitu de cotizațiunile lunare ce unii membri s'au obligat de a da.

Societate de actii contra uciderii copiilor. Unu proiectu rar, cum nu se poate ivi de cătu în China. În imperiu de mijlocu crimă uciderii copiilor este în flori. La noi cadu numai copiii ilegitimi când nu-i

potu hrani. Ei i lasă să măre de fome și legile lor nici nu pedepsescu acestu barbarismu. În timpul din urma ucideră copiilor s'a înmultită asă de multu în cătu „ministrul, pentru binele poporului“, a cugetatu cum să le pună capetu. Pentru scopul acesta a înmanuatu guvernului unu proiectu, în care propune să se întemeieze, în orașele mai însemnate provinciale, societăți de actii, cari să îngrijescă de copiii neglijati, să-i crească și apoi să-i pună să lucreze câtiva ani pentru societate. Fia-care acție costa 600 cheși (22 fr. 506) și cine posede unu număr anumit de asemenea acții, are dreptu a da societății unu copilu saracu spre crescere. Se potu primi numai acei copii despre cari se va probă oficialu, că parintii nu-i potu nutri.

Societatea damelor din Braila, în urmă balulu datu în lună inspirata, în beneficiul școlelor de fete, precum citim în „Mesagerul Brailei“, a oferitu din suimă ce a realizat, 500 franci în folosul școlelor de fete române din acel oraș.

În Ploesci s'a constituitu o societate musicală ce portă numele „Lyră Prahovei.“ Acăsta e primă societate musicală în acelu oraș, ne spune „Democratul.“ Junimea ploestenă o constituise, și scopul ei este crearea unei școli de bel-canto pentru a procură plăcute momente de distracție sustinitorilor ei, prin concerte chorale.

Societatea „Figaro“ din Paris a tînuit în septembra trecuta adunarea sa generală. „Figaro“ e celu mai respîndit diuaru francez. În anul 1878 a încasat 4.599,685 franci 68 cent., a spesit 3.064,464 fr. și 89 cent., va să dica venitul curat a remas 1.535,220 fr. și 79 cent.

Ce e nou?

Deputația dietei, care va felicită pe regele și regină cu ocazia serbării nuntii de argintu, a tînuit dîlele trecute sădintă, în care s'a alesu o comisiune compusa din Szlávy, br. Bánhidy și Jókai, pentru redactarea adresei. Acăsta a însarcinat pe Jókai cu misiunea primită; iér Ludovicu Tisza va îngrijî de aranjarea esterioră a adresei, care va fi scrisa pe foi de pergamantu, iér cutia va fi de argintu. Deputația va merge în 20 l. c. la Viena, și va fi primită în 21. Casă magnatilor asemenea va tramite o adresa de felicitare.

Imperatul Alesandru a serisu împaratului Vilhelm, că va merge la Berlin spre a luă parte la festivitățile ce se vor face cu ocazia serbării nuntii de aur. De acolo dînsul se va duce la bâile dela Ems.

Regele Italiei a tramsu 10,000 fr. pentru ajutorarea nemocinilor dela Seghedin. Totu pentru acestu scopu s'a datu în operă din Roma și o reprezentătune, la care a asistat regele, regină și totă aristocrația. Dela mórtea parintelui seu, regele cu asta ocazie s'a dusu pentru prima óra la teatru.

Beatrice, ună din fiicele reginei Engliterei, de odata e mirésă a doi principi — în diuarie. Unele scriu, că principale Ludovicu Napoleon are de gându s'o logodescă; iér altele împartescu, că ea are se fia soția principelui Amadeo, fostul rege al Spaniei și frate al regelui Italiei.

Prințipele moștenitoru al Svediei și Norvegiei a pornit din București, spre a face o excursiune de căte-va qile la Constantinopole.

Coloman Ghyczy fu numit consilieru intimu. Alegatorii din Komárom au decisu să-l realéga.

Unu nou consiliaru regescu. Făea oficiala publică, cumca dlui inspectoru școlar Moldován Gergely i s'a conferit titlul de consiliaru regescu.

Unu calindaru americanu. Unu deputatu din America, Oliveru Addison, a subșternutu congresului o petițiune, că acesta să intervina la Papa, că acela — în locu de calindarul de pân'acuma — să adópte unu calindaru recomandatu de dênsul. Dupa acelu calindaru nou, numerarea noua a timpului s'ar începe la 1882; fia-care anu ar consta din 365 dile; al cincidecile anu ar fi anu de bucuria si ar ave 377 dile; totu la 500 de ani ar urmâ anul bucuriei mari, si ar numeră 378 dile. În tôte lunile aru fi 4 septemâni; numai martie, junie si septembrie ar consta din 5. Prin escepțiune, lun'a lui decembrie ar numeră 37 dile. Tota lun'a s'ar începe si s'ar sfîrsi cu serbatore.

Unu germanu din Frankfurt, cetindu în jurnale, că în Budapesta s'ar fi înfiintiatu o societate de tineri, cari să-si ieie neveste din Seghedin, a scrisu consiliului municipalu de aice, că de óra-ce dênsul e saracu, nu pote să contribuiésca bani în favorul nenorocitilor dela Seghedin, dar că totusi să arete si elu zelul filantropicu, declară că se 'nvoiesce bucuos spre a fi înscrisu în acea societate, că să-si ieie si dênsul sogia din Seghedin.

Unu pesce cu decorațiune. Unu pescariu din Buda-vechia dilele trecute a prinsu în Dunare unu pesce mare. Bucuria lui fu mare. Înse mirarea-i devină si mai mare, când în gur'a pescelui gasi acatiata o decorațiune austriaca. Casul acesta facu mare sensațiune în Buda. Nimene nu-si pote esplică cum a ajunsu acolo acea decorațiune? (Asiá că multe de aceste pe peputul celor „meritati.“)

Biserica improvisata. Doi calugari franciscani din Seghedin si-au arangiatu localul de botezare si inmatriculară într'unu vagonu de clas'a a treia. Acolo se binecuvântă nou-nascutii, si déca în aceste timpuri triste s'aru află p'acolo si niste ómeni cari aru voi să se cunune, bunii franciscani dora aru îndeplini si funcțiunnea acést'a acolo în vagonu.

Judecata solomoniana. Unu talhariu în America a furatul astfel, încât numai capul, mâna si brătul dreptu, au petrunsu în localitatea unde se aflau obiectele străine. Advocatul aoperatoru a disu, că de óra-ce ferest'a acelei localităti e asiá de mica, încât prin aceea nu pote să petrunda unu omu, clientul seu nu pote să fia vinovatu. Judecatorul, deplinu convinsu de vinovația acusatului, dar spre a dă óresi-care dreptate si advocatului, condamnă la doi ani de închisore capul, mâna si brătul dreptu al talhariului, lasându-i dreptul de-a dispune de celelalte părți ale corpului seu.

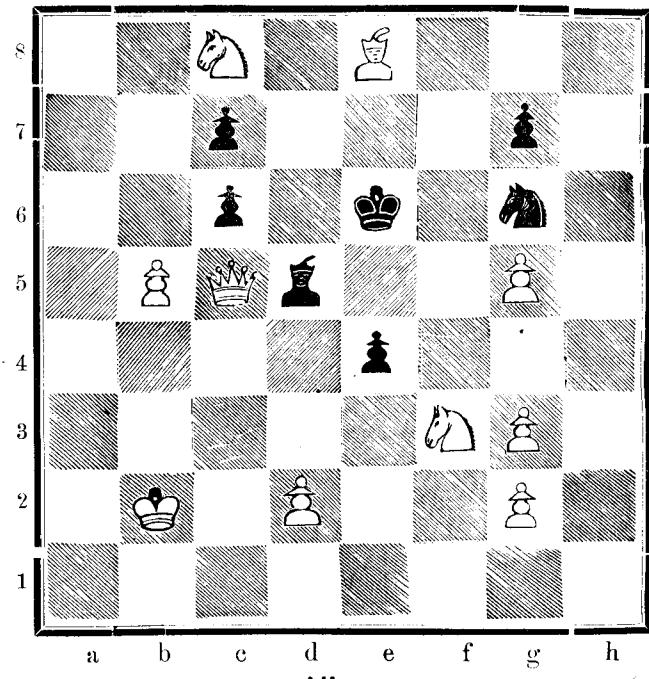
Cine vré să fia rege? Unu misionaru caletoresce acum prin Englter'a si de acolo va veni pe continentu. Scopul caletoriei sale este să gasescă unu rege pentru statul Usambara din Afric'a apuséna. Poporul de acolo nu are rege, caci barbatii nascuti acolo nu-i convinu, ci voiesce unu străinu.

Sciri scurte. Regimentul „Este“ la 6 l. c. a sositu acasa la Budapesta, unde a fost primitu cu entuziasm. — **La Șiria** s'a cumperatu în licitațiune unu fondu întravilanu cu 70 cr., iér o via cu 4 fl. 20 cr. — **Mausoleul lui Deák** se va începe a se clădi cătu mai curêndu. — **În Viena** s'au arrestatu mai multi studenți socialisti, la cari s'au si gasit scrisori compromisori. — **Usurarii** în Viena au dile forte grele, agitațiunea în contra lor devine totu mai mare, unii din ei scapa — în Ungaria. — **Portretul lui Mihálka**, vice-comite în Maramuresiu, se afla publicatu în nrul cel mai nou al foii „Magyarország és a Nagyvilág.“

Problema de săcu.

De Samuil Auraru.

Negru.

Albul începe si la a treia trasura dice matt.

Terminul de deslegare e 27 aprile. Si de astă data se va sorti o carte.

Deslegarea problemei de săcu din nr. 18 :

Albu.

1. Cd5—c3
2. Rn.f6—f4 :†
3. Cd5—c3 matt.

a.

1.
2. Rn.f6—e5 :†
3. Cd2—c4 matt.

b.

1.
2. Rn.f6—d6 :†
3. Cd2—e4 matt.

c.

1.
2. Rn.f6—f4 :†
3. Rn.f4—b4 matt.

Bine au deslegat'o dnii Iosifu Popescu, Aureliu Aleșandrescu, Aleșandru Moldovanu, Nicolae Popoviciu si Ioanu Toma.

Premiul l'a câștigat dl Aleșandru Moldovanu în Déleni.

Numerul acesta se mai tramite tuturor abonantilor nostri de pân'acuma. Cei ce voiesc să aiba fóia nostra si în vizitoru, binevoiesca a-si renoi abonamentul numai decâtul; cei ce nu mai vrea să remâna abonantii nostrii, să ni rentórcă acestu nr. Cei ce nu ni-l vor înnapoiá, si nici pretul nu ni-l vor tramite, vor primi dela noi carte de „Nachnahme“, caci fóia pe așteptare nu se poate dă.

Nrul vizitoru, din caus'a serbatorilor, va apără în duminec'a urmatore.

Proprietar, redactoru respnditoru si editoru : I O S I F U V U L C A N U.

Cu tipariulu lui Aleșandru Kocsí in Budapest'a. 1879. Boulevard-Museu nr. 10.